

GENERAL PROF. ZAHARIA PETRESCU ȘI FAMILIA SA

Iorgu PETRESCU¹

iorgup@antipa.ro

ABSTRACT: Life and activity of Gen. Prof. Zaharia Petrescu (1841–1901), pupil of Carol Davila, with new details regarding his study period, his activity as professor of medicine and director of the Military Hospital (1884–1897). He was married with Iosephina Thiermann, daughter of Bartholomeus Thiermann, physician of Prince Alexandru D. Ghica. They have 10 children, five of them living more, daughters, Olga (married with dr. Grigore Petrescu and dr. Anibal Teohari), Dorina (married with dr. Erwin Reiland), Alexandrina (Alina)(married with Grigore Antipa, director of the Museum of Natural History from Bucharest) and Victoria, wife of Victor Solacolu and a son, Gheorghe, first professor of history of medicine in Bucharest.

KEYWORDS: Gen. Prof. Zaharia Petrescu, phisician, family.

Între medicii români afirmați în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, formați la școala condusă de ilustrul Carol Davila, un loc aparte îl ocupă și doctorul Zaharia Petrescu (Fig. 1).

Dintre puținii care au scris despre Gen. Prof. Dr. Zaharia Petrescu, menționăm pe Bologa, Izsak și Metz (1955), Albuleanu și Brătescu – jurnalul campaniei din Bulgaria (cu o postfață biografică)(1977), iar despre familia sa, Negrea, în “Pe urmele lui Grigore Antipa” (1990), face doar referiri sporadice, la fel și Marinescu, într-un articol despre corespondența soților Antipa cu Gheorghe Z. Petrescu, fratele Alinei Antipa (1985). Există chiar niște mici mărturii ale unor colegi publicate în reviste medicale ale timpului (1901–1902, 1938), legate în special

¹ Dr. cercetător la Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”, membru al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

de anumite evenimente, cu ocazia înmormântării lui Zaharia Petrescu sau a pensionării fiului său, dr. Gheorghe Z. Petrescu sau articole generale legate de istoricul învățământului sanitar. Singura biografie mai consistentă este cea realizată de Albuleanu și Brătescu.

Fig. nr. 1 – General dr. Zaharia Petrescu

S-a născut în 20 aprilie 1841 (conform actului de botez, și nu în 24 aprilie cum menționează Albuleanu & Brătescu, deși la Arhivele Naționale există un document în care apare ca dată a nașterii, 25 aprilie) în Alexandria, Teleorman, fiul lui Petre Constantin Petrescu din București și al Mariei născută Dumitru, dintr-o familie de negustori (Albuleanu & Brătescu, 1977). Însă după amintirile menționate într-un articol (din păcate nesemnat) din revista „Medicul nostru” din 1938 dedicat biografiei generalului și a fiului său, tatăl lui Zaharia Petrescu pare să fi fost totuși medic și farmacist de țară într-o localitate din Dobrogea și că ar fi provenit din Calipetrea (Bulgaria).

Înclinăm să dăm totuși crezare acestei variante, în sprijinul ei venind și mențiunea făcută de col. dr. Antoniu, care pretindea, la ceremonia dezvelirii bustului generalului în 1913, că ar fi fost originar din zona Durostor-ului, din sudul Dobrogei, actualmente în Bulgaria. Albuleanu & Brătescu citează în subsolul lucrării lor că, potrivit amintirilor lui Gheorghe Petrescu, chiar Zaharia Petrescu ar fi fost născut la sud de Dunăre, la Calî Peatra (?). Înclinăm de asemenea să credem că ar fi fost totuși medic și nu negustor, având în vedere cariera medicală a fiului și apoi a nepotului. Nu știm de unde era originar, dacă din Teleorman sau nu, cert este că fiul născut aici, urmează primele cursuri la școala din Alexandria, apoi vine în București. Nu știm nimic până acum nici despre strămoșii săi pe linie maternă. Puțină lumină în cunoașterea biografiei sale au adus documentele familiale depozitate la Arhivele Naționale din București (inclusiv fotografiile).

A urmat școala primară în Alexandria, între 1848–1852, existând mențiunea (un certificat eliberat de școala respectivă în 1858) că ar fi învățat atunci limba franceză și cea greacă.

Într-un certificat eliberat de primăria din Alexandria în 27 aprilie 1872 este menționat că în perioada școlii primare a locuit în Alexandria, fiind susținut pe cheltuiala Epitropiei orașului. Există de asemenea mențiunea că după terminarea școlii ar fi continuat în București la Școala de medicină (amplasată atunci la Mănăstirea Mihai Vodă). De la 1 martie 1857 îl găsim elev la Școala de Medicină și Farmacie. Ne este necunoscut intervalul 1852–1857. Tatăl său apare pe un act care certifica studiile și cariera militară eliberat după 1875 că ar fi fost originar din București, numele mamei, din motive pe care nu le cunoaștem, nu mai apare trecut.

Cert este că a urmat Școala militară de chirurgie în cadrul Școlii de Medicină și Farmacie între 1857 și 1860. A avut ca profesori personalități dintre cele mai importante în istoria medicinei românești, pe dr. Carol Davila (clinică medicală), dr. Gheorghe Polizu (anatomie), Dr. E. Severin (patologie medicală), dr. Turnescu (clinică chirurgicală și medicină operatorie), Dr. Zipseos (serviciul de pansamente în spitalul oștirii), dr. Protici (patologie chirurgicală), dr. Capșa (obstetrică teoretică), Dr. Constantin Hepites (materia medicală și arta de a formula), dr. Fialla (anatomie generală, microscopie și histologie). A urmat și cursuri de fizică cu profesorul Marin, de istorie naturală cu dr. Iuliu Baraș, botanică medicinală cu dr. farmacist Prujinski, primul

profesor de botanică din învățământul medical universitar din Țara Românească, artă veterinară și zootomie cu Lucaci. În 28 decembrie 1860 susține examenul de bacalureat în științe fizice și naturale, în 24 aprilie 1860 încheie concursul de internat, iar în 22 mai 1862 susține examenul de licență, în 10 septembrie pe cel de ieșire din internat, în 18 septembrie 1862 al doilea examen de licență. La toate a obținut nota „prea bine”. După concursul din 1860 este numit intern în spitalele civile până în 1862, la concursul din 1862 obține o medalie de bronz care îi oferea dreptul de a fi trimis pe cheltuiala statului la doctorat la facultatea de medicină din Paris pentru definitivarea studiilor. Între 1 martie și 17 decembrie 1860 este încadrat ca subchirurg în serviciul civil, iar din 17 martie ca medic în serviciul central (medic de batalion clasa a II-a, deducem că a optat pentru medicina militară).

Fig. nr. 2 – Zaharia și Iosephina (n. Thiermann) Petrescu (1865)

În 6 iunie 1864 obține titlul de doctor în medicină al acestei facultăți, cu teza „Despre cel mai bun mijloc pentru determinarea facerii premature artificiale”, președintele comisiei care a examinat teza,

Prof. Depaul. Teza a dedicat-o memoriei mamei sale, tatălui, fraților și surorilor sale; de asemenea cetățenilor Alexandriei, domnului Jacob Verra, locuitor al aceluiaș oraș (susținător în perioada școlară?), dr. G. Athanasovitch, profesor de medicină legală la Facultatea de Medicină din București („primul profesor și binefăcător”), dr. Martin-Damourette, profesor particular, bineînțeles, profesorului și binefăcătorului său, Carol Davila, tuturor profesorilor de la facultățile de medicină din Paris și din București, dr. Tarnier, profesor agregat la Paris, dar și lui Christou Zlatev și soției lui, profesorul lui de literatură (din Alexandria?), viitorilor socri și memoriei dr. Edmond Simon.

În 25 iunie 1864 obține dreptul de a profesa medicina de către Consiliul Medical Superior din Principatele Unite.

Se căsătorește în 19 aprilie 1865 cu Iosephina (Fig. 2), fiica dr. Bartholomeus Thiermann (medic născut la Viena, medic personal al Domnitorului Alexandru D. Ghica, apoi al lui Mișa Anastasievici) și al Dorotheei Thiermann (născută Bekesch), la acea dată locuitori în Clejani (unde era moșia lui Mișa Anastasievici). Nașii lor au fost Costache Cantacuzino și Ana Davila (Carol Davila fiind catolic nu putea fi nașul unui cuplu ortodox), cununia a avut loc la biserica Cișmeaua Mavrogheni „Izvorul Tămăduirii”.

Din actul de dotă al socrului său, prin care oferea o zestre relativ modestă fiicei sale, Iosephina, 2000 de lei, deducem că Zaharia Petrescu provenea totuși dintr-o familie oarecum modestă, singura sa avere menționată fiind casa din strada Astronomului nr. 3 (probabil casa părintească) (prin comparație cu dota oferită la cununia celei de-a doua fiice a doctorului Thiermann, Amelia, căsătorită în 1874 cu căpitanul de geniu Constantin Iarca, de 35.000 lei).

Presupunem că apropierea dintre Zaharia Petrescu și familia lui Carol Davila s-ar datora meritelor excepționale ale studentului apreciate de profesorul său.

Este angajat la Facultatea de Medicină și Farmacie din București, mai întâi drept conferențiar de botanică, apoi la Secția de farmacie și suplinitor la catedra de materie medicală (farmacologie), ulterior va ființa la Secția de medicină, numit de Carol Davila.

Urmează o carieră exemplară datorată muncii sale serioase, tenace și conștiincioase, a calităților sale profesionale. În 1867 este avansat la gradul de maior (la 26 de ani), suplinitor la catedra de patologie și terapie generală la Școala Națională de Medicină. În 1868 îl găsim șef al

diviziei a V-a (medicală) a Spitalului militar central „Regina Elisabeta” (condus de Dr. Carol Davila). Conduce campanii antiepidemice de holeră de la Iași, de tifos exantematic la închisoarea Văcărești și la Ploiești. În 1870 ajunge profesor de terapie, materie medicală și arta de a formula la Facultatea de Medicină din București, facultate înființată în acel an.

În 1875 era medic principal clasa a II-a (locotenent colonel), în care calitate este trimis în Germania pentru studierea organizării medicale a armatei. La întoarcere propune înființarea și la noi a unui Institut de învățământ medico-militar.

Fig. nr. 3 – Membrii ambulanței de la Grivița (în centru, Dr. Davila, cu baston alb, al doilea din dreapta sa, dr. Zaharia Petrescu)

În anii următori avea să-și arate din plin calitățile sale medicale și umane, în timpul războiului de independență (1877–1878)(Fig. 3). Participă la război în calitate de medic-șef al Corpului I de armată, apoi medic-șef al secției sanitare de la Cartierul general, adjunct al generalului Carol Davila. A participat la întreaga campanie, până la cucerirea Vidinului, când s-a îmbolnăvit de febră tifoidă, dovedind calități excepționale și de organizator.

Din perioada de început a ostilităților de pe front, există peste 90 de scrisori trimise de general soției sale („Pepi” în scrisorile scrise toate în franceză din Calafat) rămasă acasă în București cu sora și copiii lor. Despre această perioadă găsim în memoriile lui Barbu Solacolu, nepotul său, mențiunea că au avut în gazdă în acea perioadă familia

generalului rus Jewniewitchi (nu putem spune cu exactitate dacă era vorba totuși de casa de la numărul 3, posibil chiar și cea de la numărul 6, unde știm că a locuit fiul generalului, dr. Gheorghe Z. Petrescu).

În 1878 este trimis în misiune în Rusia împreună cu igienistul ardelean Aladar Rozsahegyi pentru a studia măsurile luate împotriva epidemiei de ciumă din gubernia Astrahan (Bologa, Izsak, Metz, 1955).

Dobândește faimă mondială datorită metodei sale originale de tratament al pneumoniei cu doze masive de digitalină (Petrescu, Z., 1892).

În 1883 este avansat medic colonel, numit șef al administrației sanitare din Ministerul de Război. Un an mai târziu îi apare lucrarea sa de căpătâi, tratatul de peste 1000 de pagini, "Elemente de terapeutică și materie medicală". Tot în același an, după moartea binefăcătorului său Carol Davila, este numit în locul lui director al Spitalului Militar Central "Dr. Carol Davila" pe care îl va conduce cu mare pricepere și devotament până în 1897. Înființează laboratorul de chimie al acestui spital. Considerat unul din primii promotori ai chimioterapiei.

Despre activitatea sa la spitalul militar relatează mai tânărul său coleg, farmacistul Urbeanu (1901–1902), care l-a cunoscut personal. Spitalul militar, așezat inițial pe strada Știrbei Vodă, a fost devastat de un incendiu în 1884, apoi refăcută prin strădaniile dr. Petrescu. Era apropiat, nu lăsa să se vadă funcția pe care o avea, venea seara pe la spital, ședea multe ore de vorbă cu medicul Urbeanu. Era puțin comunicativ, deloc expansiv, „iubea adevărul, sinceritatea, disprețuia lingușirea și protecționismul, spunea lucrurilor pe nume, fără înconjur. Muncitor, exact ca ceasul, conștiincios, chiar pedant, știa să prețuiască munca. Nu-și impunea voința sa. Nu avea idei preconcepute despre oameni. Deviza lui: Înainte, mereu înainte”.

În iulie 1888 ia parte, alături de dr. Nicolae Kalinderu și de dr. Victor Babeș, la congresul de la Paris dedicat tuberculozei. Comunică aici despre *Bryonia alba*, lucrarea dr. Elian din 1886, realizată în laboratorul spitalului și despre tratarea pneumoniei cu digitalină în doze mari.

Tot în 1888, cercetează împreună cu dr. A. Urbeanu, apele de băut din București, făcând analiza chimică a probelor luate din diferite puțuri de pe întreg teritoriul orașului. Lucrarea va fi prezentată de dr. Zaharia Petrescu la Congresul internațional de terapie și materie medicală, organizat cu ocazia Expoziției Universale de la Paris din 1889.

Lucrarea este premiată, premiul primindu-l de la Prințului George Bibescu, comisarul României la această expoziție.

Este numit membru corespondent al Academiei imperiale din Rio de Janeiro (1880) și al celei române în 1885.

În 1 februarie 1891 moare soția, Iosephina, în vârstă de doar 44 de ani.

Este primul medic care a formulat rețete în românește, până atunci în latinește și în franțuzește.

Între 1898 și 1901 este inspector general al Serviciului sanitar al armatei.

Și-a ținut cursurile la facultate până în ultima săptămână din viață. A decedat în 16 decembrie 1901, după 36 de ani de profesorat, ca urmare a unei ciroze hepatice (de care a refuzat să se opereze, din spusele lui Barbu Solacolu, nepotul său), deși a dus o viață cum nu se poate mai cumpătată.

A fost înmormântat alături de soție în Cimitirul Belu, iar în 1913 i-a fost ridicat un bust în curtea Spitalului Militar Central pe care l-a servit cu atâta devotament. Statuia a fost realizată de sculptorul Gheorghe Tudor.

După moartea generalului Petrescu, în timpul cât dr. Constantin Istrati, coleg de arme în timpul războiului de independență și apoi custru al său, a fost primar, a schimbat numele străzii Astronomului în „Gen. Z. Petrescu”, revenită la puțin timp după aceea la numele inițial. Există totuși și astăzi o stradă care îi poartă numele, în cartierul Cotroceni, care se desprinde din mai cunoscuta stradă Ana Davila. Pe soclurile statuilor mortuare ale soților Davila apar, în grupul medicilor care le-au ridicat, Zaharia și Iosephina Petrescu.

Zaharia și Iosephina Petrescu au avut 10 copii.

Nu toți copiii lor au trăit însă. Pentru unii dintre ei am găsit doar actul de naștere, cum este cazul Mariei, născută la 15 aprilie 1865 (probabil primul copil), apoi Constanța, născută în 10 noiembrie 1868. Despre băiatul lor, Mișa (Mihail), născut în 21 aprilie 1872 în strada Știrbei Vodă nr. 47 și botezat după două zile la Biserica Schitu Măgureanu, știm că naș i-a fost bogatul patriot și filantrop, influentul om de afaceri sârb, maiorul Mișa Anastasievici (al cărui nume îl purta), socrul fratelui regelui Karagheorghevici al Serbiei, al cărui doctor personal era bunicul său dinspre mamă, dr. Bartholomeus Thiermann; Ana, născută în 29 februarie 1876, despre care știm că după ce a urmat

primele trei clase la școala nr. 3 din București, a intrat la Liceul Sf. Sava unde a urmat doar două clase, ar fi luat și niște lecții de pian la Conservatorul din Geneva în 1882–1883, posibil decedată după aceea; Nica, care în 1887 era înscrisă la institutul doamnei Hodgson din Paris, tot de la ea se păstrează două fotografii (făcute în 1881 la fotograful Franz Mandy, ca multe dintre fotografiile familiei) și o scrisoare nedată în limba germană adresată mamei.

În fine, copiii care au trăit mai mult au fost, Olga, pe care o vedem într-o fotografie alături de Polixenia Papadopol făcută la Geneva, a fost măritată mai întâi cu apreciatul medic oculist, col. dr. Grigore Petrescu. Acesta își obținuse în 1881 titlul de doctor cu o lucrare de sfigmografie, având ca președinte al comisiei doctorale chiar pe viitorul său socru, dr. Zaharia Petrescu, iar ca membrii pe dr. Davila, Theodori, Felix și Severin. „Sunt dator dar recunoștință activului și neobositului meu mentor, D. Profesor dr. Petrescu, motorul principal al lucrării de față” spunea el în încheierea introducerii. Dr. Gr. Petrescu (simplă coincidență de nume cu al generalului) a ocupat între anii 1905 și 1909 funcția de director al Spitalului Militar Central. Din memoriile lui Barbu Solacolu (1974) aflăm că au avut împreună șase copii, cinci fete și un băiat. Acesta din urmă a produs așa o bucurie tatălui său încât acesta a și cumpărat un teren în București pe care l-a plantat cu trandafirii pe care-i îngrijea zilnic. Avea obiceiul să se întoarcă acasă într-o trăsură plină cu trandafiri din care oferea, galant, cu mare bucurie, doamnelor întâlnite pe drum. Bucuria nu a ținut mult, băiat a murit, ceea ce a produs aproape o disperare tatălui său, care îndurerat, a înlocuit trandafirii cu o livadă de pruni. Tot Solacolu își amintește comportamentul său irascibil, de o ironie proverbială, care se pare că l-a indignat chiar pe regele Ferdinand, care nu l-a înaintat la gradul de general ca pe Davila și ca pe socrul său. „Cult și rău afară din cale” sunt expresiile lui Solacolu. Posibil ca suferința sa de rinichi să fi fost cauza acestei atitudini față de semenii săi. Olga a fost căsătorită a doua oară cu doctorul Anibal Teohari (1872–1933) (Fig. 4), coleg cu Grigore Petrescu, medic considerat fondatorul balneologiei în România, profesor la Facultatea de medicină din București, cu care au avut un băiat, Gabriel. Doctorului Teohari i-a fost dedicată de asemenea o stradă în cartierul Cotroceni.

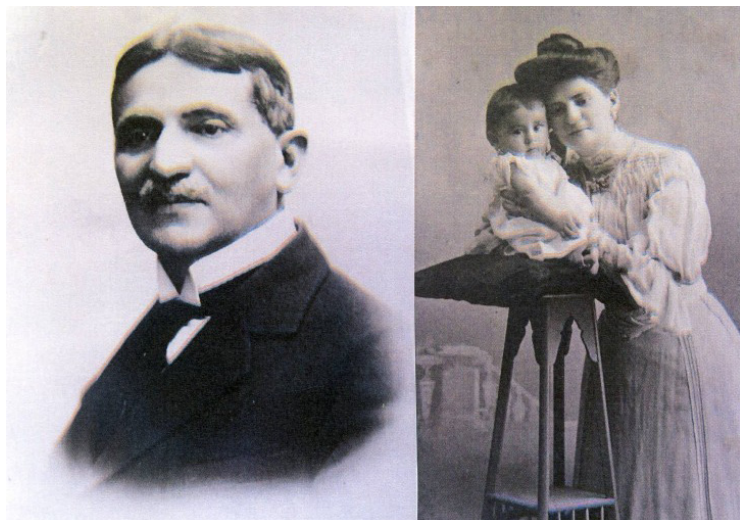

Fig. nr. 4 – Dr. Anibal Teohari, soția sa și fiul Gabriel

Dorina Petrescu a fost și ea măritată tot cu un medic, cu dr. Erwin Reiland.

Victoria Petrescu a fost soția avocatului Victor Solacolu (Fig. 5), mult timp secretara devotată a tatălui ei, după cum mărturisea fiul lor, Barbu. Familia Solacolu avusese o moșie în Călărași, în comuna care le poartă numele. Tatăl lui Victor, Dimitrie, fiul lui Hagi-Anghel Grigore Solacolu, mare negustor, stăpâna tot Hanul cu Tei din Lipscani; acesta avea în arendă, înainte de 1847, vămile Bucureștilor (Solacolu, B., 1974).

Aceștia au avut doi băieți, Fernand, născut la Liège cât familia a locuit acolo pentru studiile și doctoratul în drept al lui Victor Solacolu (după studii infructuoase de inginerie la Nantes), și Barbu (1897–1976). Aceștia se pare că erau mai apropiați de membrii familiei Petrescu, apărând frecvent în fotografii alături de Alina Petrescu Antipa și soțul ei, Grigore Antipa și de Maria Istrati Petrescu, soția lui Gheorghe Z. Petrescu, având mereu la picioarele lor pe Fernand și Barbu. Din toate rudele dr. Zaharia Petrescu, doar Barbu Solacolu a fost atras de literatură, deși avea un doctorat în drept și economie la Berlin (scrisori duioase adresate părinților a semnat și Olga Petrescu, iar

versuri și traduceri din poezia franceză și germană aparțin și fratelui ei, Gheorghe) .

Fig. nr. 5 – Victor și Victoria
(n. Petrescu) Solacolu

Fig. nr. 6 – Alina (Alexandrina)
(n. Petrescu) Antipa

Dacă în perioada interbelică a fost mai atras de poezie, scriind versuri simboliste (citată de Lidia Bote în antologia sa de poezie simbolistă românească, 1968), publicând mai multe volume, între care cel mai cunoscut este „Umbre pe drumuri” (1920). A fost remarcat chiar de George Călinescu care îl include în „Istoria literaturii românești de la origini și până în prezent” (1941), făcând următoarea remarcă: „În moduri mai mult alegorice decât simboliste, încă din 1920, Barbu Solacolu se înduioșă de soarta proletarului („Semănătorul”, „Cerșetorul”). După 1945, acesta va fi mai cunoscut ca dramaturg, traducător (din Shakespeare și Ronsard), dar mai ales memorialist, fiind autorul unor pagini memorabile de amintiri de copil și tânăr în București (1974). Este poate cel mai avizat istoric al Bucureștilor la sfârșit de secol al XIX-lea și început de secol al XX-lea. Locuitor cu părinții săi în strada Lipsaniei Noi, până când bombardamentul din al doilea război mondial le va distruge casa, acesta povestește plin de sensibilitate, locurile pe unde ajungea în pelegrinările copilăriei, de maidanele pe unde se juca, de oamenii pe care îi întâlnea, de vânzătorii de bragă și de cărți, de jocurile copilăriei, dar și de reprezentațiile circuitului Sidoli, de muzeul de istorie naturală în varianta

sa din strada Polonă, dar și apoi în cea din Piața Victoriei, de oamenii pe care i-a întâlnit acolo. În rânduri înduioșătoare povestește de întâlnirile sale cu domnul Nicolae, preparatorul muzeului, dar și cocorul șchiop de care acesta avea grijă, de pictorul Richard Canisius, peste umărul căruia urmărea desăvârșirea miracolului pictării dioramelor din muzeu. Portrete pentru eternitate văzute prin ochii unui copil. Tatăl său, Victor Solacolu făcea parte dintr-o veche și bogată familie, a avut alți 14 frați, șapte băieți și opt fete. Unul dintre frații săi, Theodor Solacolu (1875–1940), profesor de botanică la Facultatea de farmacie din București (a publicat un studiu legat de ciuperci în volumul omagial dedicat lui Grigore Antipa în 1938), a avut și acesta înclinații pentru literatură, a fost un apropiat al poetului Ion Minulescu care i-a dedicat poezia „Romanța fără ecou”. Un alt frate a fost ofițer, generalul Gheorghe Solacolu (d. 1935), care a făcut parte din colectivul de ofițeri care au ridicat un monument dedicat eroilor din războiul de independență din orașul Turnu Măgurele, opera sculptorului Raffaello Romanelli.

Alina (Alexandrina) Petrescu Antipa (22 aprilie 1873- 9 martie 1944)(Fig. 6) a fost devotata soție a academicianului Grigore Antipa (căsătoriti în 11 iulie 1899), directorul Muzeului de Istorie Naturală care-i poartă numele, directorul Pescăriilor Statului, care i-a fost aproape în toate momentele sale de glorie dar și de grea cumpănă (cutremurul din 1940, războaiele mondiale). Mai știm despre ea că a fost trimisă și a învățat doi ani la Collège Sévigné din Paris (1888–1890), în perioada când Grigore Antipa, viitorul soț era în Germania, la Jena, pentru a-și da doctoratul cu Prof. Ernst Haeckel. A dorit să-și urmeze soțul și în moarte, otrăvindu-se după ce a aflat de moartea soțului.

Și în fine, Gheorghe Petrescu (1 mai 1874–1954), căsătorit din 1902 cu Maria Istrati, fiica Dr. Constantin Istrati (Fig. 7).

Medic, conferențiar de terapie și profesor de istoria medicinei, este unul din fondatorii acestei discipline la Facultatea de Medicină din București.

Doctorat la Paris în domeniul sifilisului.

Întors de la Paris activează la Institutul „Ion Cantacuzino”, apoi la Spitalul Brâncovenesc, clinica de terapie. Publică în „Buletinul Societății de biologie” din Paris un studiu despre impregnarea cu nitrat de argint a spirochetelor, pentru o ușoară și mai sigură evidențiere a agentului sifilisului. Cursuri de terapie la facultate, la catedra condusă de dr. Teohari, cumnatul său. La sugestia lui Teohari se va ocupa de

istoria medicinei. Interesat și de pian și de matematică. De la el există păstrat și un caiet de versuri, originale și traduceri din Lamartine, Sully-Prudhomme, Goethe, multe dintre ele scrise în perioada primului război mondial (1917–1918), cât condusesse spitalul militar de la Podu Iloaei. Propus de trei medici, Cantacuzino, Nanu-Muscel și Lalu să conducă, în calitate de conferențiar, apoi de agregat, catedra de istoria medicinei, pe care o va conduce până la pensionarea sa din 1938–39.

Avea, după spusele celor care l-au cunoscut („Medicul nostru”, 1938), o imensă bibliotecă de specialitate, compusă din aproximativ 5000 de volume, o colecție cu 1000 de tablouri cu subiecte medicale, o colecție impresionantă de vechi rețete, instrumentar medical vechi, un adevărat muzeu al istoriei medicinei (în casa sa din strada Astronomului nr. 6). A publicat studii despre Spitalul Filantropia, despre Dr. Davila, Dr. Arsaki, primul oculist titrat din Țara Românească, despre otrăvirea lui Lăpușeanu, ultima boală a lui Matei Basarab, jumătate de veac de terapeutică românească, despre istoria microscopului.

Prietenia între familia Petrescu și Davila o găsim transmisă și descendenților, Gheorghe Z. Petrescu fiind un apropiat al lui Alexandru și al lui Cita Davila.

Una din cele două surori ale Mariei Istrati, Elena, s-a măritat cu dr. Constantin Levaditi (1874–1953), considerat unul dintre fondatorii inframicrobiologiei moderne.

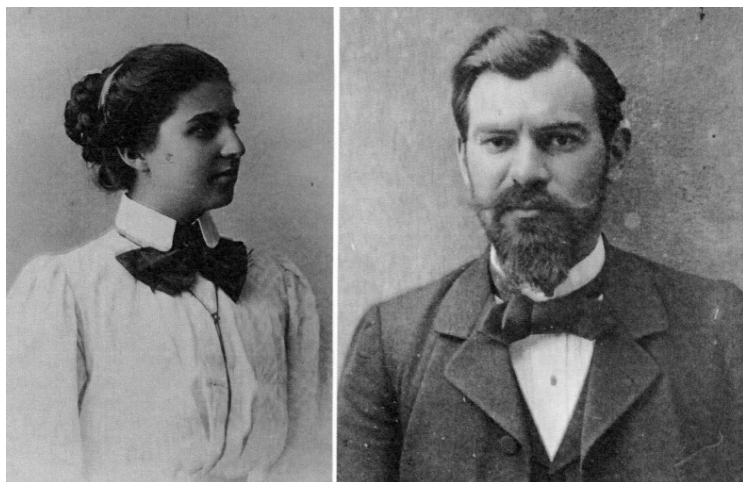

Fig. nr. 7 – Dr. Gheorghe Z. Petrescu și soția sa, Maria (n. Istrati)

În încheiere, câteva cuvinte despre rudele prin alianță, bogata familie Iarca. Amelia Thiermann, sora mai mică a Iosephinei (1853–1934), fiică de meșteri dogari pe linie maternă, a fost măritată cu gen. Constantin Iarca (1846–1928), ofițer de geniu în războiul de independență, „Baciul” cum era poreclit, general de care își amintește și Barbu Solacolu (1974). Către sfârșitul vieții (a trăit 84 de ani) a făcut politică liberală și a fost senator de Buzău, de unde era originară familia Iarca.

Fratele său, gen. Leonida Iarca, ofițer de infanterie, (1843–1926), fratele lui Constantin și al lui Alexandru Iarca, generali amândoi, participant la cucerirea redutei Grivița 1, căsătorit cu Elena, născută Oprișan (1875–1931), era rudă prin alianță cu Kogălniceanu. În calitate de comandant al Corpului IV armată a făcut parte din colectivul care s-a ocupat de ridicarea monumentului dedicat lui Vasile Alexandri din Iași în 1906.

La Muzeul Militar Național “Regele Ferdinand I” sunt expuse câteva decorații care i-au aparținut gen. Leonida Iarca.

MULȚUMIRI

Alese mulțumiri Domnului Alexandru Marinescu, pentru toate informațiile legate de familia Zaharia Petrescu, Doamnei Victoria Dragu Dimitriu, pentru informațiile legate de legăturile lui Zaharia Petrescu cu Carol Davila, de existența unei străzi “Zaharia Petrescu”, D-lui Prof. Univ. Dr. Nicolae Marcu, Facultatea de Medicină, București, pentru detaliile oferite legate de biografia dr. Gheorghe Z. Petrescu și a dr. A. Teohari, personalului Arhivelor Naționale, celui al Bibliotecii Academiei Române și al Muzeului Militar Național “Regele Ferdinand I” pentru sprijinul acordat la realizarea prezentului studiu.

Bibliografie

- [1] Albuleanu Gh., Gh. Brătescu, *Însemnările unui medic din războiul pentru independență. Jurnal de campanie al lui Zaharia Petrescu*, Editura Medicală, București, 1977.
- [2] Bologa, V. S. Izsak, S. Metz, *Contribuții la istoria medicinei în R. P. R.*, Editura Medicală, București, , 1955, p. 232–250.
- [3] Bote, L., *Antologia poeziei simboliste românești*, 1968.
- [4] Călinescu, G., – *Istoria literaturii române de la origini și până în prezent*, București, 1941, p. 803.

- [5] Marinescu, Al., *Doctorul Gheorghe Z. Petrescu în scrisorile Alinei Petrescu și ale lui Grigore Antipa*, în: *Retrospective medicale*, București. 1985, p. 391–394.
- [6] Negrea, Șt., *Pe urmele lui Grigore Antipa*, Editura Sport-Turism, 1990, p. 171–174.
- [7] Petrescu, Gh., *Viața și opera lui Carol Davila, 1828–1884 cu ocaziunea centenarului nașterii sale*, București, 1929.
- [8] Petrescu, Gh., *Regimen Salernitanum sau Dietetica școalei din Salerno*, 1929.
- [9] Petrescu, Gh., *Pagini din Istoria medicinei. Ultima boală a lui Matei Basarab*, 1929.
- [10] Petrescu, Gh., *Salariile și onorariile medicilor din trecut*. București, 1931.
- [11] Petrescu, Gh., *Jumătate de veac de terapie română*. București, 1934.
- [12] Petrescu, Gh., *Istoria microscopului*, București, 1935.
- [13] Petrescu, Gh., *Le premier oculiste titré en Valachie (Apostole Arsachi)*, București, 1940.
- [14] Petrescu, Z., *Du meilleur moyen pour déterminer l'accouchement premature artificiele*. Thèse, Paris, 1864.
- [15] Petrescu, Z., *Mémoire sur l'épidémie de peste du Gouvernement d'Astrakan (Russie)*, București, 1879.
- [16] Petrescu, Z., *Tratamentul pneumoniei cu digitală în doze mari sau doză terapeutică*, Comunicațiune făcută societății științelor medicale din București în anul 1892, Iași, 1892.
- [17] Petrescu, Gh., *L'action hypercinétique de la digitale et son action antiplagistique dans la pneumonie*, București, 1889.
- [18] Solacolu, B., *Umbre pe drumuri*, București, 1920.
- [19] Solacolu, B., *Evocări, confesiuni, portrete*. Editura Cartea Românească, București, 1974, p. 1–193.
- [20] Solacolu, Th., *Explication du mécanisme de fermeture et de reouverture des fruits des champignons du genre Geaster. La maturation chez les Gastéromycètes* în: Grigore Antipa. *Hommage à son oeuvre*, București, 1938, p. 581–592.
- [21] Urbeanu, A., *Generalul dr. Zaharia Petrescu, profesor la Facultatea de medicină. Amintiri (1884–1891)*, Revista sanitară militară, 4–5/1901–1902, p. 193–213.
- [21] xxx, *Solemnitatea dezvelirii bustului decedatului inspector general dr. Zaharia Petrescu*, Revista sanitară militară, 4–5/1913, p. 275–286.
- [22] xxx, *70 de ani de terapie română. O distinsă familie de medici: generalul medic Zaharia Petrescu și dr. G. Z. Petrescu*, Medicul nostru, 8–9/1938, p. 72.